

SIRA KVINA KRAFTSELSKAP
Postboks 38
4441 TONSTAD

Vår dato: 30.03.2022

Vår ref.: 202113139-15 **Oppgis ved henvendelse**

Deres ref.:

Tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglement – tapping under inntaksterskel i Eivindsvatn

NVE gir Sira-Kvina Kraftselskap AS tillatelse til å fravike bestemmelsene i manøvreringsreglement for reguleringer og overføringer i Sira- og Kvinavassdragene fastsatt ved kgl.res. av 12.10.2018 ved å senke vannstanden inntil 1 m under inntaksterskelen i Eivindsvatn i tidsrommet 01.06.2022 – 01.08.2022. Tiltaket finner sted i Kvinesdal i Agder.

NVE har vurdert at tiltaket ikke vil føre til varige skader for allmenne og private interesser, og legger til grunn at tiltaket er av midlertidig karakter og begrunnet i nødvendige tiltak i magasinet. Tillatelsen gjelder på nærmere fastsatte vilkår.

Om søknaden

Vi viser søknad datert 07.04.2021 fra Sira-Kvina Kraftselskap AS (SKK) om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Eivindsvatn i Kvinesdal i Agder fylke. Søknad kom inn til NVE 11.08.2021.

I forbindelse med ombyggingen av inntaket i Eivindsvatn søker Sira-Kvina Kraftselskap AS om tillatelse til å senke magasin vannstanden til ca. 1 m under dagens inntaksterskel i perioden juni til august.

Tiltakshaver ønsker å bygge en fangdam rundt byggegropen til inntaket for å holde den tørr. For å kunne redusere størrelsen på fangdammen søker SKK om å senke magasin vannstanden ned til ca. 1 meter under dagens inntaksterskel mens arbeidet pågår. Senkningen gjør ifølge tiltakshaver at arbeidet blir enklere, samt at det blir mindre behov for masser til fangdammen, færre flyturer med helikopter i byggetiden, samt at nedtappet areal kan brukes til mellomagring i stedet for å måtte lagre masser på land.

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang og umiddelbare tidshorisont, har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har forelagt saken for Statsforvalteren i Agder, Agder fylkeskommune, Kvinesdal kommune, Villreinnemnda for Setesdalsområdet og Verneområdestyret for Setesdal Vesthei-

Ryfylkeheiane (SVR) for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette.

Detaljplan for miljø og landskap for ombygging av inntak i Eivindsvatn har vært på høring parallelt, NVE-ref. 202104413-7.

Kvinesdal kommune har i brev av 08.12.2021 uttalt følgende:

«Kommunen mener detaljplanen gir en god beskrivelse av arbeidene. Alt i alt er det snakk om forholdsvis små tiltak, det største varige inngrepet blir den nye terskelen ved inntaket som trengs for å holde vannstanden oppe. Vi mener SKK har planlagt godt for å gjøre arbeidene så skånsomme som mulig. Et eksempel er vei kontra helikoptertransport. Helikopter er forstyrrende mens flygingen pågår, men er ikke et varig inngrep i motsetning til vei som på sikt kunne gitt mer forstyrrelse inn i området. Å senke vannstanden med 1 meter i juni-august er til å leve med. Tappingen vil skje over lang tid og vannlevende arter vil ha god tid til å søke mot dypere vann. Et tiltak som NVE kan vurdere er å la SKK følge med på senkingen for å redde unna fisk som eventuelt strander. Ellers er vi enig med SKK at det kan være bedre å mellomlagre masser i strandsona istedenfor på land. Andefugler er midt i «ungetida» og her må vi regne med noe forstyrrelse, men Eivindsvatn er ganske stort og artene har god plass til å stikke seg bort.

De siste årene har vi hatt villrein i området flere ganger på ettervinteren og våren. Vanligvis trekker dyrene nordover om sommeren, men det kan stå igjen noen etternølere, som regel bukker. Simler og kalver holder seg lenger nord på denne tida. Vi tror ikke det er stor sjans for at dyrene blir vesentlig forstyrret, men vi anbefaler å ta med et vilkår om avbøtende tiltak hvis det trekker rein inn i området. Vi har ingen kommentarer til erosjonstiltakene annet enn at vi mener at det er fornuftig å følge med og gjøre tiltak hvis det blir nødvendig. Det er ingen beskrivelse av avløpsløsningen fra mannskapsbrakkene. Vi forutsetter at dette blir ivaretatt av entreprenøren. Hvis det blir snakk om utslipp så må det avklares på forhånd med kommunen. Området er LNF-område og SKK må kontakte kommunen for å avklare om det trengs dispensasjon for tiltakene.

Statsforvalteren i Agder har i uttale av 16.12.2021 uttalt følgende:

(...)

«Vår vurdering er at det er et relativt lite tiltak å senke vannstanden med én meter i juni-august og at risikoen for varig endring av miljøtilstanden er liten. Tappingen vil skje over lang tid og vannlevende arter vil ha mulighet til å søke mot dypere vann. Det bør vurderes å sette som vilkår for tillatelse at SKK overvåker strandsonen mens senkningen pågår, for å kunne flytte fisk som eventuelt strander i avstengte vannmengder, dersom dette blir et problem.»

Agder fylkeskommune har i brev av 10.12.2021 kommet med følgende uttalelse:

«Agder fylkeskommune ønsker å befare område når vannet tappes ned. Slikt arbeid vil ikke medføre kostnad eller være til hinder for arbeidet. Når tidspunkt for nedtapping er fastsatt bes tiltakshaver ta kontakt med rådgiver og arkeolog Ghattas J. Sayej på avdeling for Kultuminnevern: Ghattas.J.Sayej@agderfk.no.

Utover dette har fylkeskommunen ingen merknader til søknaden.»

Villreinnemnda for Setesdalsområdet har i brev av 08.12.2021 uttalt følgende:

(...)

«*Jamfør Heiplanen ligg aktuelt tiltaksområde i omsynsone «nasjonalt villreinområde». I alle saker i villreinområdet skal villreinens interesser vurderast opp mot tiltaket.*

Vurdering og konklusjon

Villreinnemnda uttalar seg i forhold til villreininteresser. Jfr § 21 i Forskrift om forvaltning av hjortevilt skal nemnda arbeida for ei langsiktig berekraftig forvaltning av villreinen og villreinen sine leveområde.

Jamfør Norsk villreinsenter (rapport 06/2010) har denne del av villreinområdet historisk vært vinterbeite for alle typar dyr og barmarksbeite for bukk. Data frå Gps-prosjektet stadfestar dette. I dei seinare år har villrein vore i området på ettervinteren og våren. Om sommaren er dyra lengre nord, men noko bukk kan vere igjen i området.

Med bakgrunn i at anleggsaktiviteten ved inntaket her er avgrensa til sommarsesongen, og vil skje veglaust, kan ikkje villreinnemnda sjå at aktiviteten vil representere noko alvorleg forstyrring for villreinen. Nemnda har derfor ikkje noko vidare merknad til planane.

Midlertidig fråvik frå manøvreringsreglementet påverkar ikkje villreinen.»

Verneområdestyret for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane (SVR) har i brev av 13.12.2021 uttalt følgende vedrørende den midlertidige tillatelsen:

(...)

«Uttale til «Søknad om midlertidig senking av vasstanden i Eivindsvatn

Verneområdestyret vil påpeike at ein midlertidig senking av vasstanden i Eivindsvatn, er eit søknadspliktig tiltak etter verneføreskrifta for Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde. Ei midlertidig senking av vasstanden må reknast som ei vassdragsregulering som er forbode etter føreskrifta sitt kapittel IV, punkt 1.1. Eit slikt tiltak er ikkje heimla i verneføreskrifta sine spesifikke dispensasjonsheimlar, og må derfor ha dispensasjon etter naturmangfaldlova sin §48 for å kunne gjennomførast. Bygging av ein midlertidig fangdam i Eivindsvatn vil og være eit søknadspliktig tiltak som må ha dispensasjon etter naturmangfaldlova sin §48 for å kunne gjennomførast. Ingen av desse tiltaka var ein del av Sira-Kvina kraftselskap sin opphavlege søknad, og omfattast derfor ikkje av dispensasjonen som vart gitt i styresak 26/2017.

Verneområdestyret ser det som naturleg at ei dispensasjonssøknad frå SKK handsamast etter verneføreskrifta, før NVE eventuelt fattar vedtak om godkjenning av søknaden om midlertidig senking av vasstanden i Eivindsvatn.»

Tilleggsopplysninger

I lys av høringsuttalelse fra Verneområdestyret i SVR, søkte tiltakshaver Verneområdestyret om dispensasjon til å gjennomføre tiltaket. Denne søknaden ble innvilget i brev av 20.01.2022:

«Viser til søknad datert 04.01.2022 om bygging av midlertidig fangdam og midlertidig senking av vasstanden i Eivindsvatn i Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde. AU i verneområdestyret for SVR handsama søknaden i møte

18.01.2022. Det vart gitt dispensasjon til tiltaka det var søkt om. Vedtaket var einstemmig.»

Dispensasjonen ble imidlertid gitt med følgende vilkår:

- «Bigbags med masser som blir brukt i fangdammen skal flygast ut av verneområdet med ein gong byggearbeida er gjennomført
- Stadeigne masser som blir brukt i fangdammen skal leggest tilbake der dei vart henta
- Det må settast i verk tiltak for å unngå blakking av store areal i Eivindsvatn under byggeperioden. Om fangdammen ikkje er tilstrekkeleg må anleggsområdet i tillegg stengast av med egna lenser
- Senkinga av vasstanden i Eivindsvatn skal skje gradvis over minimum to døgn, slik at fisk og andre vasslevande organismar får moglegheiter til å rømme unna tørrlagte område»

Sira-Kvina Kraftselskap AS har i brev av 25.01.2022 kommentert de innkomne høringsuttalelsene:

«Konsesjonær har ingen vidare kommentar til de uttalelsene fra høringspartene utover følgende uttalelse fra SVR iht ref. dokument 2017/3772-0 432.2:

- SVR etterspør søknad om dispensasjon for midl. Senkning av magasin vannstanden og etablering av fangdam, begge etter §48 i naturmangfoldloven.

- *Dette forholdet er ivaretatt gjennom godkjent dispensasjon fra SVR tidligere oversendt (2017/3772-0 432.2 dato 20.01.2022).*

- «Verneområdestyret vil og minne om vilkåret om avbøtende tiltak i bekkeløpet oppstraums og nedstraums Landsløktjødnen, som nå får strekt auka vassføring.»

- *Dette forholdet er ivaretatt gjennom vedlagte plan til detaljplan om utførte og planlagte erosjonstiltak etter behov.»*

NVE viser til offentlig postjournal for fullstendige uttalelser.

NVEs vurdering

Magasinet Eivindsvatn utnyttes i Solhom kraftverk, og hører inn under konsesjonen som gjelder for reguleringer og overføringer i Sira-Kvinavassdragene. Manøvreringsreglementet er fastsatt ved kgl.res. av 12.10.2018 (opprinnelig 05.07.1963), men definerer ingen reguleringsgrense for Eivindsvatn. Tiltakshaver opplyser om følgende:

«Dagens vannstands nivå ligger om lag 25 cm høyere enn opprinnelig konsesjonsøkt da inntaket ble bygget høyere enn hva som er anvist på eldre tegninger. Det opereres derfor i senere rapporter og konsesjonsgitte tillatelser (2018) om en fungerende LRV, definert ved dagens inntaksterskel. En senkning av magasinet til ca.837,5 vil være mulig å få til i tørre perioder uten tilsig, da dette vil foretas gjennom bjelkestengsel ved utløpsterskelen (kote 838,1) til Eivindvatn, samt for biledningsrør i byggegrop ved inntaket. Konsekvensene på

miljøet må derfor sees i konteksten av at vannstanden vil synke langsomt fra 838,5 (inntaksterskel) mot 837,5 og stige opp igjen ca. 0,5 m ved normalt tilsig/nedbør.»

NVE kan gi tillatelse til fravik fra manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet. I NVEs innstilling av 31.05.2018 vedrørende *Planendring for overføring av i Eivindsvatn*, la NVE til grunn at terskelnivåene ikke skulle endres:

«Inntaket i Eivindsvatn skal bygges om og dimensjoneres i tråd med det som er oppgitt i søknaden. Terskelen foran nytt inntak skal ligge på samme nivå som dagens inntak, slik at dagens LRV og HRV ikke endres.»

Dette ble senere stadfestet av Olje- og Energidepartementet, bestemt ved kongelig resolusjon av 19.02.2019. Tiltakshaver opplyser nå om at nivået er 25 cm høyere enn det som var omsøkt. NVEs miljøtilsyn vil følge opp ev. avvik mellom tillatelsen og det som faktisk er bygget.

Tiltaksområdet ligger innenfor grensene til Setesdal Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde. I den forbindelse ba NVE tiltakshaver om å søke dispensasjon til verneområdestyret, da tiltaket er søknadspliktig, jf. bestemmelsene i forskriften for landskapsvernområdet (FOR-2000-04-28-409). Sira-Kvina Kraftselskap mottok dispensasjon i brev av 20.01.2022. Dispensasjonen ble imidlertid gitt med flere villkår, som det fremgår i *tilleggsopplysninger* ovenfor.

Tiltakshaver har følgende beskrivelse av de negative konsekvensene ved en gjennomføring av tiltaket:

«Akvatisk Miljø:

Det er registrert aure i Eivindvatn som stammer fra utsettinger. En periodevis senkning under LRV vil føre til at noen arealer i strandsonen vil bli tørrlagte og utilgjengelige for fisken i denne perioden. I tillegg vil evertebratene i denne sonen bli midlertidig negativt påvirket. Det er ikke foretatt noen arealberegninger av tørrlagt areal ved en senkning av Eivindvatn med inntil en meter. På bakgrunn av flybilder ser det ut som Eivindvatn har varierende dybdeforhold uten forholdsmessig store arealer med grunne strandområder. Det kan likevel tenkes at fiskebestanden kan få en redusert tilvekst den sesongen arbeidet pågår, men de langvarige konsekvensene ansees å være marginale. Problemer med stranding på grunn av hurtige vannstandsvariasjoner ansees som ikke relevant.

Terrestrisk miljø:

Fugl–Generelt lav produksjon, mangel på holmer og beskyttede hekkeplasser samt lite innslag av tilgrensende våtmark og tilhørende vegetasjon gjør Eivindsvatn mindre egnet for vannfugl og vadefugl, selv om deltaet i nordøst kan ha en viss verdi i denne sammenheng. Konsekvensen for fugl eller biomangfold ved en midlertidig senkning ansees derfor for marginalt, uten negative konsekvenser.

Konklusjon:

En senkning av magasinet 1 m under eksisterende inntaksterskel har klare fordeler ut over de negative, da en vil redusere behovet for fangdam og dermed redusere omfanget av materialer/masser, bruk av helikopter, redusert støy, redusert arbeidsomfang/ tid, reduserte kostnader samt redusert arealbruk ved å benytte økt nedtappet areal til midlertidig lagring i magasinet fremfor på land.»

Ifølge Heiplanen (Regional plan for Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei) ligger tiltaksområdet i omsynssone «nasjonalt villreinområde». Videre opplyser Villreinnemnda for Setesdalsområdet at denne delen av villreinområdet historisk har vært vinterbeite og mer spesifikt barmarksbeite for bukk. Dette bekreftes i kommunens innspill. NVE mener tiltaket kan føre til økt forstyrrelse i form av støyende anleggsarbeid, samt noe økt ferdsel i området. NVE mener like fullt at tiltaket er akseptabelt for villrein, da det skal gjennomføres i barmarksesongen. Vi vil også vise til at Villreinnemnda ikke har noen merknader til tiltaket.

NVE er ikke kjent med verdifulle biologiske forekomster i området utover villrein. Dette understøttes av søk i portal for Økologiske grunnkart og Artskart, som kun viser observasjoner av typiske fjellarter i området som heilo og ringtrost i tillegg til rein.

Det er ørret i Eivindvatn. Av hensyn til fisk, mener NVE at det er viktig at alle vannstandsendringer skal skje med myke overganger. I tillegg mener NVE det er nødvendig å etterse tørrlagte områder og kulper etter fisk, og flytte ev. fisk som er fanget til sikkert vannvolum. Dette er også spilt inn av kommunen og Statsforvalteren.

Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at tiltaket i denne korte tidsperioden er til skade for noen kjente allmenne interesser. NVE minner om at Fylkeskommunen ønsker å bli varslet ved nedtapping for å kunne befare området.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Konklusjon

NVE gir Sira-Kvina Kraftselskap AS tillatelse til å fravike bestemmelsene i manøvreringsreglement for reguleringer og overføringer i Sira- og Kvinavassdragene fastsatt ved kgl.res. av 12.10.2018 ved å senke vannstanden inntil 1 m under inntaksterskelen i Eivindsvatn i tidsrommet 01.06.2022 – 01.08.2022. Tiltaket finner sted i Kvinesdal i Agder.

NVE har vurdert at tiltaket ikke vil føre til varige skader for allmenne og private interesser, og legger til grunn at tiltaket er av midlertidig karakter og begrunnet i nødvendige tiltak i magasinet.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Tiltaket skal kunngjøres én gang lokalt og i tillegg annonseres på relevante nettsider (f.eks. selskapets hjemmeside og på sosiale medier).
- Vannstandsendringer skal skje med myke overganger, og det skal føres protokoll over vannstanden i magasinet i det tidsrommet arbeidene pågår.
- Under og etter nedtapping skal tørrlagte områder etteres for å kartlegge ev. stranding eller innestenging av fisk. Fisk som fanges i avstengte kulper og tørrlagte partier skal flyttes til sikkert vannvolum i nærheten.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven, eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan

fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.

- NVE forutsetter at Sira-Kvina Kraftselskap AS har ordnet forholdene til de privatrettslige interessene som eventuelt måtte bli skadelidene av tiltaket.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side

Med hilsen

Inga Nordberg
direktør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

SIRA KVINA KRAFTSELSKAP

Kopimottakerliste:

KVINESDAL KOMMUNE

SIRA KVINA KRAFTSELSKAP - HARALD ANDREAS SIMONSEN

Suldal kommune

Villreinnemnda for Setesdalsområdet

Setesdal-Ryfylke Villreinområde

STATSFORVALTEREN I AGDER

TBMV - Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg - Mari Hegg Gundersen

TBMV - Seksjon for miljøtilsyn vassdragsanlegg - Lars Midttun

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av OED som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller OED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til Olje- og energidepartementet (OED), men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til OED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.